

אלו מאפיינים de שירת ימי
הביניים, מצויים בשיר?

עבדי זמן / ר' יהודה הלוי

עבדי זמן עבדי עבדים הם / עבד אדני הוא לבד חפשי:
על פן בבקש כל-אנוש חלקו / "חלקי אדני!" אמרה נפשי

זה בכלל לא
נראה כמו
שיר...

מה הרסיון המרכזי de
השיר? מה הוא חובה
לומר ל? איך, אם בכלל,
זה קשור אל?

❖ "אבל להתלמד אנו צריכים איך לסגל לנו את אותו הרוח הגדול של החירות אשר זרח עליון אמנם בתקופות המאורות שלנו, ואשר יצא כברק נוצץ בהופעתה של הגאולה הראשונה, גאולת מצרים, אשר נלה עליון מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, בכבודו הגדול, וקרבו לעבודתו שהיא חירותנו הגמורה, והרים אותנו משפלותה של העבדות הנכריה אשר שוא היא עבודתה..." (עולת ראי"ה ברמה)

❖ "ההבדל שבין העבד ובן החורין איננו רק ההבדל מעמדי, מה שבמקרה זה הוא משועבד לאחר וזה הוא בלתי משועבד. אנו יכולים למצוא עבד משכיל שרוחו הוא מלא חרות, ולהיפך - בן חורין שרוחו הוא רוח של עבד. החרות העביונית (=המהותית) היא אותה הרוח הנישאה שהאדם, וכן העם בכלל, מתרומם על ידה להיות נאמן להעצמות הפנימית שלו... מה שאין כן כבעל הרוח של העבדות, שלעולם אין תוכן חייו והרגשתו מעורים בתכונתו הנפשית העצמית, כי אם במה שהוא יפה וטוב אצל האחר השולט עליו איזה שליטה שהיא, בין שהיא רשמית בין שהיא מוסרית, במה שאותו האחר מצא שהוא יפה ושהוא טוב". (הראי"ה קוק מאמרי הראי"ה, א', עמ' 157)

❖ דברים שאמר נתן שרנסקי לפני השופט שגור את דינו לסיביר הקרה, בשל פעילותו הציונית האסורה, תחת השלטון הקומוניסטי-סובייטי:
"אתה אדוני השופט חושב שהנך חופשי! אתה חושב כך כיוון שלאחר שייגמר המשפט תלך לביתך ואילו אני אהיה המשועבד, כיוון שאלך לכלא לזמן רב. אך דע לך שמבין שנינו, אני הוא בן החורין האמיתי! אמנם גופי יהיה משועבד, אבל רוחי, היא תישאר חופשית, כיוון שארגיש שלא נכנעתי לגזרותיכם ונשארתי נאמן לאמונת. אך לך השופט קבעו מראש מה לומר! גופך אמנם משוחרר, אבל אינך חופשי להכריע לפי אמונתך. רוחך משועבדת וזה חמור פי כמה." (מתוך ספרו "לא אירא רע")

מתוך הסיפור הבא ניתן ללמוד על אישיותו המיוחדת של נתן שרנסקי:
"באחד הימים מסר השכן שלי לתא הסמוך, יוסף מנדלביץ', כי מחר יום העצמאות. החלטנו, ציונים גאים שכמונו, שאין יותר מתאים מתא בכלא הסובייטי לעריכת טקס יום עצמאות, ובעברית כמובן. ביום המיועד ובשעה שקבענו, הוצאנו שנינו את המים מהאסלה, דחפנו את הראש פנימה וערכנו טקס חגיגי. נשאנו נאומים נלהבים ומלאי פאתוס, יוסף בעברית היפהפיה שלו, אני בעברית הרצוצה שלי, על גאולת ישראל ושיבת העם לארצו. מאז כבר הספקתי להשתתף כשר בממשלת ישראל בטקסים רבים לכבוד יום העצמאות, אך הטקס הזה, כשראשי תקוע בתוך שירותים, היה המשמעותי מכולם..."

עבד של הזמן

חילים: ריטה

לחן: רמי קלינגטין

להתעורר לתוך עוד בוקר
כמו אתמול שלטום
רוצה לישון ולהמציא לי עוד חלום
רק הוא ניצב בה וצופה בי
מאיץ ולא מבסיק
בתקתוקי אדיש, אדיש על הטידה,
זה הטען, זה ההרגל, זאת הטגרה.

...
עבד של הזמן
של הטען זמן הסתם
אותו המצאנו בעבר
עבד של הזמן
עובדי אליל זמן הסתם
אותו המצאנו בעבר
זה הטען שמדכא את העיקר..

מהרט פרדה, אורט רחובות 2007